

**Станіславська сільська об'єднана територіальна громада
Білозерського району Херсонської області**

Олександрівська с.р.

Станіславська с.р.

Широкобалківська с.р.

Олександрівка

Станіслав

Широка Балка

Софіївка

СТАНІСЛАВСЬКА СІЛЬСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

має унікальний природний ландшафт. Високі глиняні кручі над водами Дніпра та Південного Буга, які саме в цьому місці об'єднуються в **Дніпро-Бузького лиману** та прянують до Чорного моря.

Місцеві мешканці називають ці багатощарові поклади червоної глини, які під силою води та вітру осипаються в лиман «**Скелями**». Для більшості ці геологічні утворення (помилково) відомі як «Херсонські Гори».

На південній околиці села Станіслав в 2002 році був створений **ландшафтний заказник загальнодержавного значення Станіславський**.

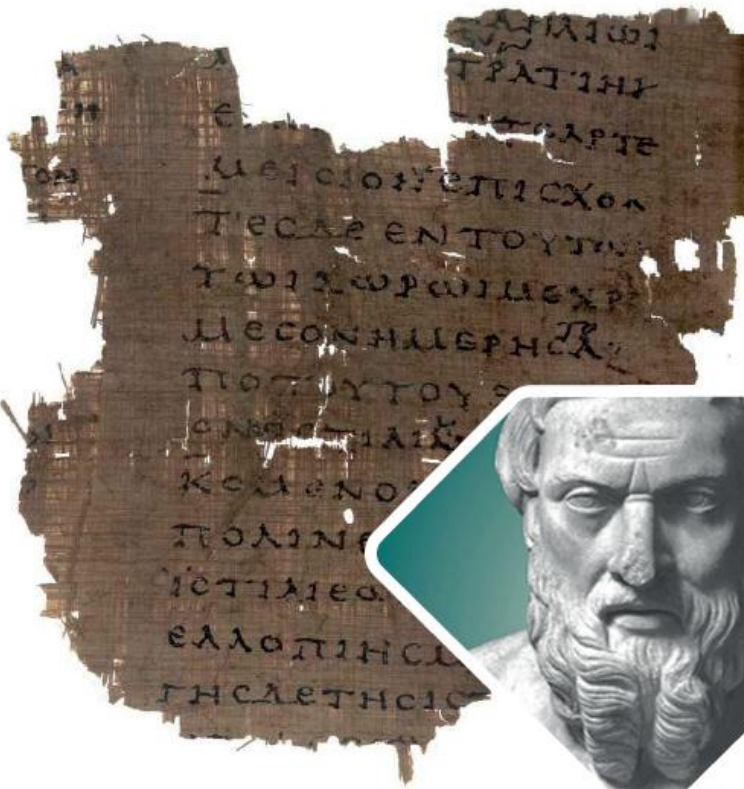

Громада була сформована в 2017 році з двох сільських рад в Білозерському районі, до складу яких входять три села: **Софіївка, Широка балка та Станіслав**. За перспективним планом Херсонської області в 2020 році, незабаром до складу громади увійде село **Олександрівка**.

Всі чотири села дотичні до лиману, а на півночі через села проходять **автошлях Т1501** — автомобільний шлях територіального значення в Білозерському районі Херсонської області та Жовтневому районі Миколаївської області.

Вся територія громади має не лише природні принади, а і історичні. Нажаль, в громаді відсутня система навігації та місця де можна ознайомитись з наступним:

В V ст. до н.е. батько історії **Геродот**, у своїй четвертій книзі «**Історія**» в главі 53 пише:

«Коли Борисфен (Дніпро) в своїй течії наближається до моря з ним об'єднується Гіпаніс (Південний Буг), які формують один лиман. Розміщений між цими річками виступ суходолу зветься **мис Гіпполая**: на ньому стоїть **святилище Деметри**»

Археологічні дослідження, які проводились у різні роки на території сучасної громади свідчать про те що ці землі були заселені людьми задовго до гомерових часів.

Найдавніша археологічна знахідка, пов'язана з перебуванням на тут людей датується бронзовим віком, це **II тис. років до н.е.**

Особливу увагу археологів привернули до **поселення Ольвійської хори "Скелька", I—III ст.** Ця пам'ятка історії розміщена на берегах Бузького лиману від села Олександрівка до Станіслава.

Розкопки поселення на околицях Олександрівка вказують на наявність тут **камяних фортифікаційних споруд зі стін та вежі.**

Особливу увагу світової історичної спільноти до Гомерової історії та згаданого в ній святилища богині родючості Диметри.

Всі попередні археологічні розвідки які проводились на території громади, а це в основному були археологічні експедиції які працювали на розкопках у Ольвії, не дали відповіді де ж саме був храм Диметри, і чи був це еллінський храм чи скіфське капище змієної скіфській богині Апі.

Більшість істориків і дослідників схильні до теорії що місце де колись розміщувався описаний Гомером храм є мис на якому тепер розміщене село Станіслав.

Всім відомий **торговий шлях з Варяг у Греки**, який зеднав Скандинавію з Візантією і пролягав через землі Київської Русі мав значний вплив на розвиток всіх територій через які проходив. Основна частина торгового шляху проходила по водах Дніпра та Чорного моря (Руського Моря).

На території Станіславської громади було знайдено **дві візантійські монети X ст.**

Ці землі постійно були прикордонними. Так і сталося за **часів Великого Князівства Литовського**. Після свого походу на татар **Вітовт** відбив ці землі і **заснував на мисі Станіслав замок** який отримав назву **Святого Івана**. Як і більшість матеріальних пам'яток того часу були зруйновані. Від найпівденнішого залогу (гарнізону) Русько-Литовського князівства залишилися лише згадки в історії.

Можливо єдиним збереженим фортифікаційним об'єктом часів Вітовта є так звана «**башта Вітовта**» в селищі Веселе Бериславського району Херсонської області.

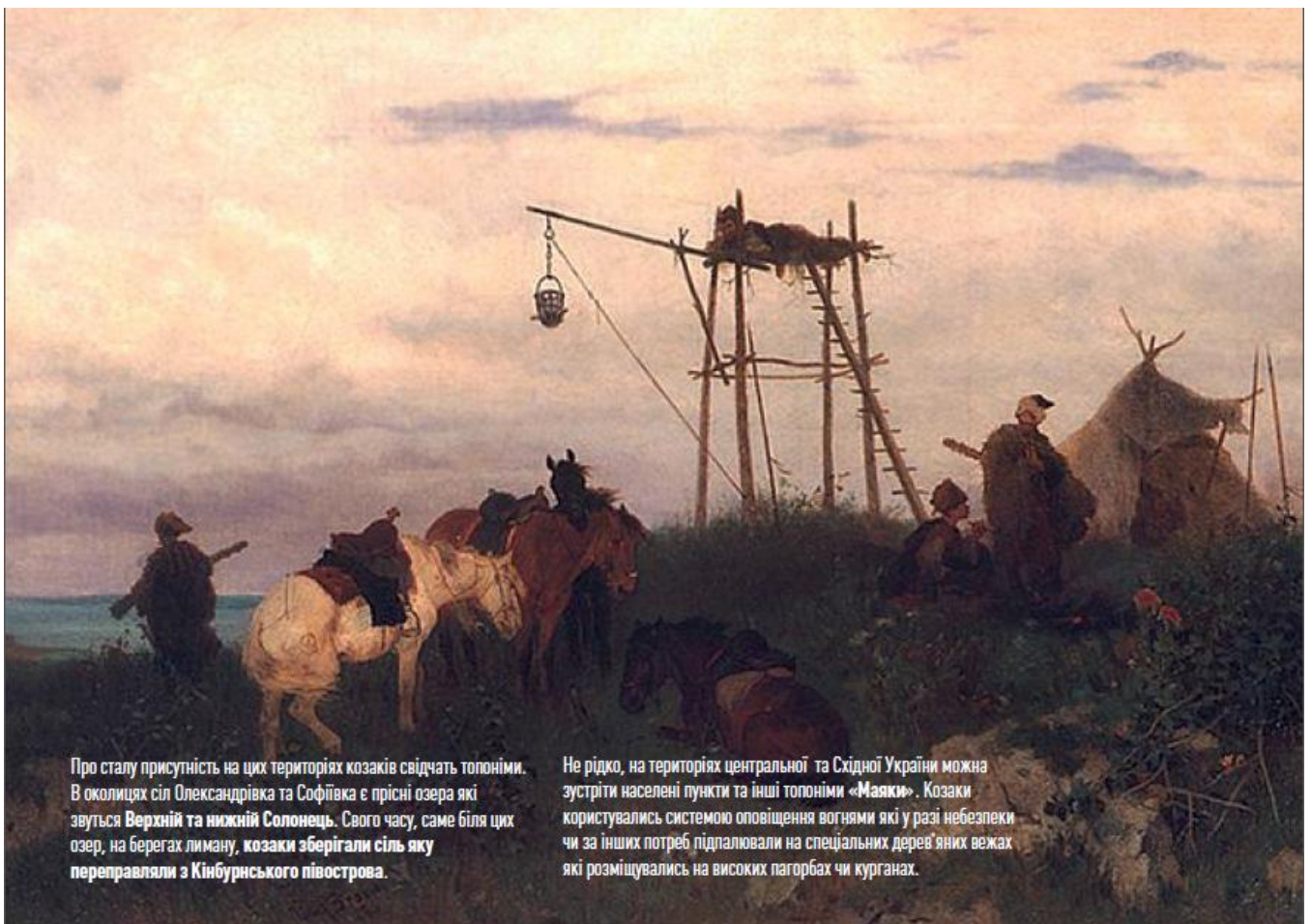

Серед дослідників козаччини є версія, що **козацтво як явище зародилось** на місці яке зветься **Семенів Ріг** - коса на лівому боці Бузького лиману. Ця місцина нинішню територією що входить до сусідньої Калинівської громади яка примикає до земель Олександрівської сільської ради.

Та свого часу територія громади стала місцем де був розбитий **табір Богдана Хмельницького**. Пізніше, не зважаючи на те що ці території постійно ділили між собою різні держави, ці землі були козацькими.

Вздовж всього берега Дніпро-Бузького лиману виникали козацькі зимівники.

Про осілу присутність козаків, та навіть заснування ним поселень свідчать **козацькі поховання** в межах існуючих цвинтарів, як наприклад в селі Софіївка.

Про сталу присутність на цих територіях козаків свідчать топоніми. В околицях сіл Олександрівка та Софіївка є прісні озера які звуться **Верхній та нижній Солонець**. Свого часу, саме біля цих озер, на берегах лиману, **козаки зберігали сіль яку переправляли з Кінбуриського півострова**.

Не рідко, на територіях центральної та Східної України можна зустріти населені пункти та інші топоніми «**Маяки**». Козаки користувались системою оповіщення вогнями які у разі небезпеки чи за інших потреб підпалювали на спеціальних дерев'яних вежах які розміщувались на високих пагорбах чи курганах.

На зміну давньогрецьким малим суднам, давньоруським ладьям, та козацьким чайкам приходять лінійні вітрильні судна. Ці типи кораблів були значно більші за ті що ходили по цих водах століттями та потребували особливих вимог навігаційних та судходних вимог.

Це були часи Російської імперії яка має одвічні претензії до землі до яких навіть не може дотягтись.

Систематичні війни та протистояння з Османською імперією призводять до того що на цих землях виникають нові укріплені гарнізони, а пізніше цілі міста-фортеці. На місці давніх поселень які на той час ще були козацькими, ніби на голому місці, постають такі міста як Херсон та Миколаїв.

Спочатку **будівництво Херсону** планувалось на місці **Глибокої Пристані** (нинішнє село Софіївка.

Акваторія Дніпро-Бузького лиману є дуже складною для проходу суден. Для великих суден по дну лиману створювались спеціальні судходні канали (заглиблення) для уникнення сідання на мілину на берегах та безпосередньо в лиманах встановлювались спеціальні навігаційні знаки, створи та маяки.

Російська імперія не могла забезпечити належне судходство до своїх портів. Тому, дуже часто, перші маяки сучасного типу встановлювались за кошт місцевих підприємців.

В 1910 році, в водах Дніпровського лиману встановлено два створних гіперболідних маяка які спроектував інженер **Володимир Шухов**.

Ці маяки називають помилково Аджигольськими. Насправді оригінальна назва **Станіслав-Аджигольські передній та задній створні маяки**.

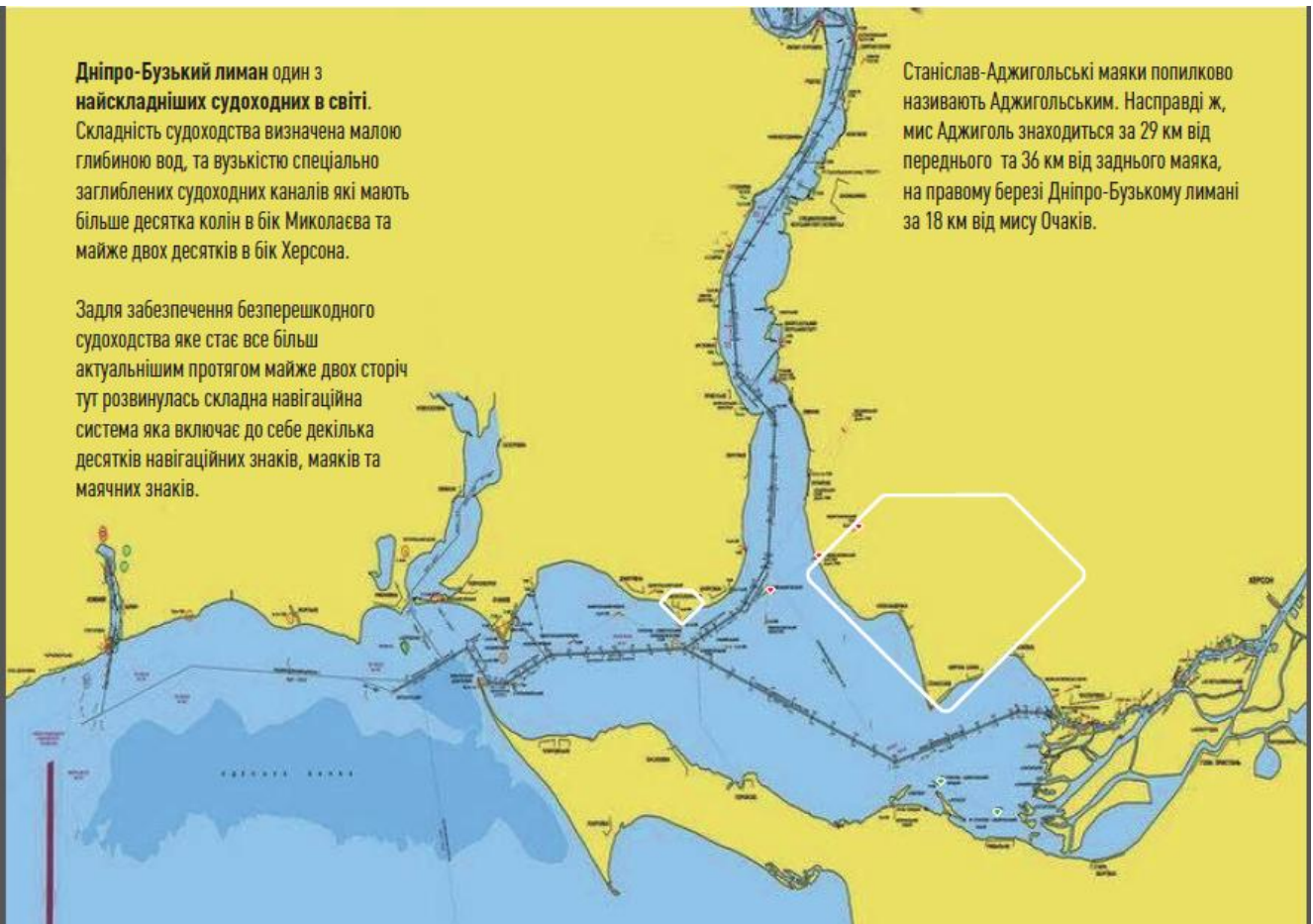
Ще одним, без перебільшення, унікальним маяком є **Хаблівський задній маяк** (Хаблівського створу). Цей маяк не може похизуватись ошатними архітектурними формами чи інженерною геніальністю. Його особливість у місці розташування. Цей маяк збудований **далеко в степу за 4 км від берегової лінії**. На маяк можна натрапити на автошляху Т1501 за 8 км від села Олександрівка. Стоячи біля маяка важко збагнути що це маяк. З цього місця не видно водойми.

Хаблівські задній разом з Хаблівським Середнім (за 4 км на березі лиману в околицях села Лупареве) та Хаблівським переднім (за 8,5 км у Бузькому лимані) утворюють створ. Коли вогні всіх трьох маяків вирівнюються один над одним, це сигнал суднам яким потрібно змінити курс якщо вони йдуть у порти Миколаєва.

Дніпро-Бузький лиман один з **найскладніших судходних в світі**. Складність судходства визначена малою глибиною вод, та вузькістю спеціально заглиблених судходних каналів які мають більше десятка колін в бік Миколаєва та майже двох десятків в бік Херсона.

Задля забезпечення безперешкодного судходства яке стає все більш актуальнішим протягом майже двох сторіч тут розвинулась складна навігаційна система яка включає до себе декілька десятків навігаційних знаків, маяків та маячних знаків.

Станіслав-Адзигольські маяки попилково називають Адзигольським. Насправді ж, мис Адзиголь знаходиться за 29 км від переднього та 36 км від заднього маяка, на правому березі Дніпро-Бузькому лимані за 18 км від мису Очаків.

STANISLAUS, AT THE ENTRANCE TO THE DNEIPER.—FROM AN ORIGINAL SKETCH.—(SEE PRECEDING PAGE.)

Якщо подивитись на мапи та гравюри другої половини XIX початку XX ст. то важко не звернути увагу на велику кількість млинів на цих землях.

Окрім традиційних для України дерев'яних млинів, тут з'являються муровані округлі млини голанського типу.

До нашого часу не збереглося жодного млина на своєму місці.

Один з таких млинів в 70-х роках XX ст. був перенесений до Національного музею народної архітектури та побуту України в Пирогово (Київ).

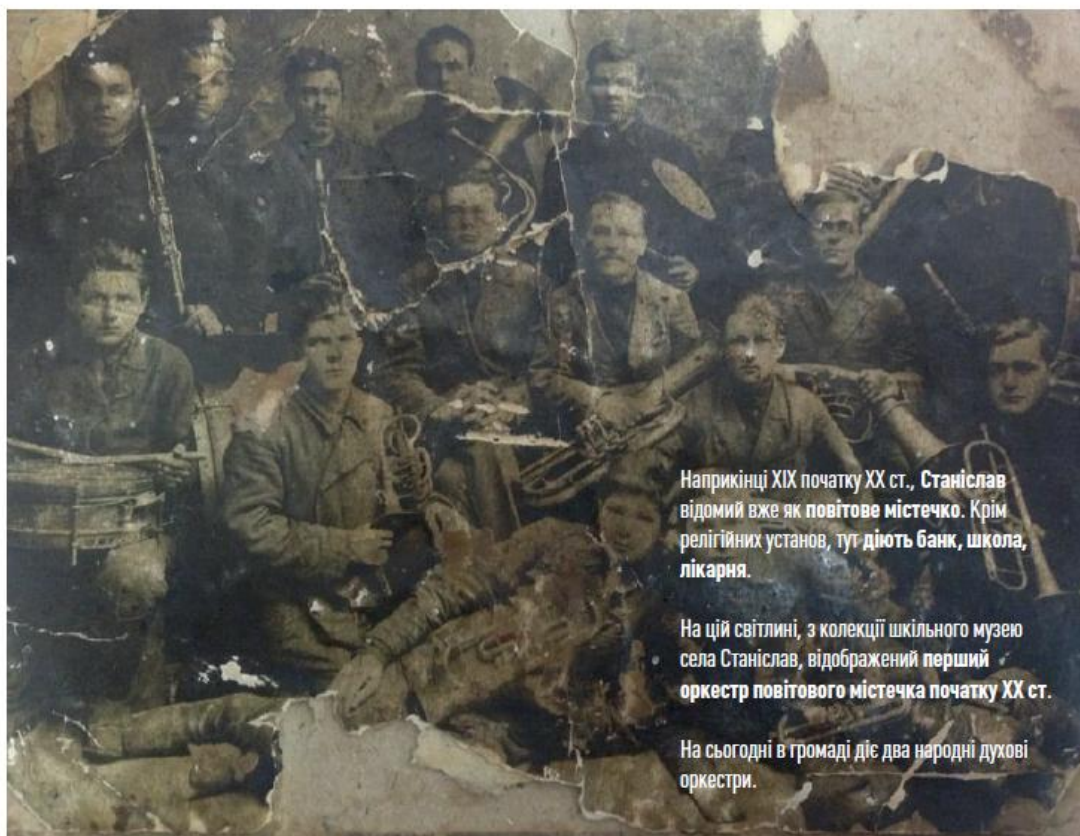
На околицях села Прибузьке, Яке примикає до земель села Олександрівка, можна віднайти реттки такого млина, але без механізму та інформації про об'єкт.

На фоні торгових, транспортних чи бойових суден, жавди рибалили човни та вітрильники рибалок. Донедавна, вздовж всього берега лиману розміщувались рибні господарства. В громаді важно знайти тих хто не був задіяний в рибному промислі, або їх нащадків.

В Станіславі, прямуючи до сільського пляжу можна натрапити на **пам'ятник рибалці**. Цей пам'ятник та каплиця (далі по дорозі) були встановлені в честь рибалок які щодня виходили в море.

Раніше, традиційно для Станіслава, пам'ятник рибалці стояв на самому березі лиману, згодом його перенесли в менш агресивне середовище та відремонтували силами громади.

Наприкінці XIX початку XX ст., Станіслав відомий вже як повітове містечко. Крім релігійних установ, тут діють банк, школа, лікарня.

На цій світлині, з колекції шкільного музею села Станіслав, відображений перший оркестр повітового містечка початку XX ст.

На сьогодні в громаді діє два народні духові оркестри.

В листопаді **1922 року**, з ініціативи місцевих мешканців в тоді ще містечку Станіслав було урочисто відкрито **пам'ятник Тарасу Шевченку**. На погруддя, яке замовили в Києві, та спорудження високого постаменту місцева громада збирала власні кошти.

Це погруддя, яке сьогодні височіє на новому постаменті на території сільської школи вважають першим пам'ятником Шевченку в сільській місцевості.

Спочатку пам'ятник встановили на центральній площі, навпроти церкви, поруч з металевим хрестом, який пізніше перенесли на місце кладовище.

Цікавим є той факт, що перший пам'ятник Шевченку встановили не в Україні а в Казахстані в 1881.

Станіславський Шевченко тричі міняв постамент та місце розташування.

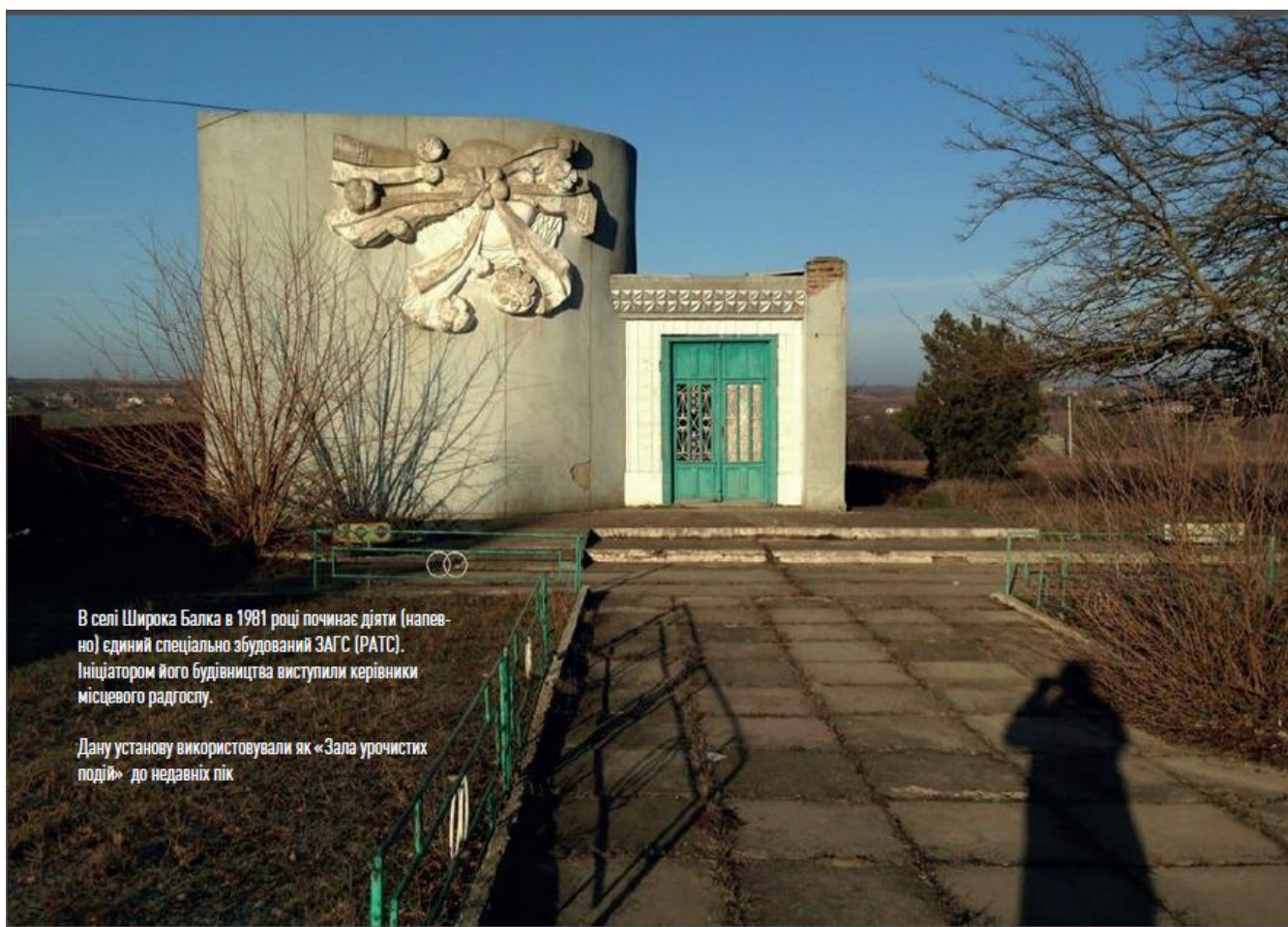

Радянський період для громади позначився означенням основного промислового профілю. Всі землі тодішніх землевласників були націоналізовані та передані до новостворених колгоспів.

В переважній своїй більшості землі використовували для **виращування зернових культур**. Пізніше на родючих полях почали розбивати **фруктові садки та виноградники**.

З недер степу починають видобувати воду збагачену мінералами.

На території громади розливають винні продукти торгової марки «Білозерські вина» та виготовляють мариновану овочеву продукцію **торгова марка «Лиман-Агро»**

В селі Широка Балка в 1981 році починає діяти (напевно) єдиний спеціально збудований ЗАГС (РАТС). Ініціатором його будівництва виступили керівники місцевого радгоспу.

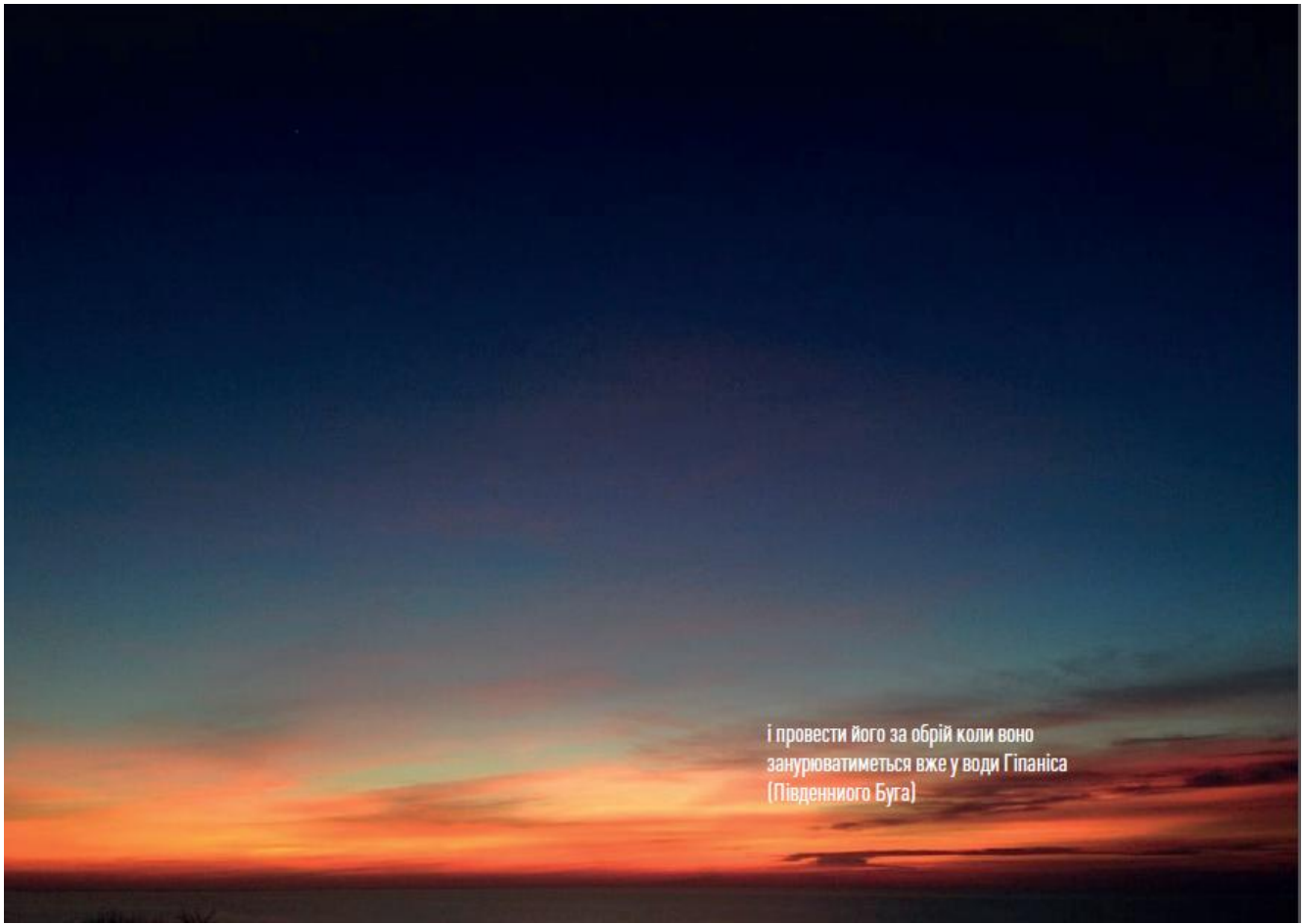
Дану установу використовували як «Зала урочистих подій» до недавніх пік

Розвиток **туризму в громаді** є низова ініціатива місцевих мешканців. З кожним роком до громади приїздять все більше і більше туристів. Переважно це стихійний туризм. Та за потреби, коен бажуючий може скористатись послугами місцевого туристичного «оператора» **«Скелька-тур»**, який запропонує байдарочний тур водами лиману, оглядини Станіслав-Аджигойських маяків, вело-тури Станіславськими скелями. та інше.

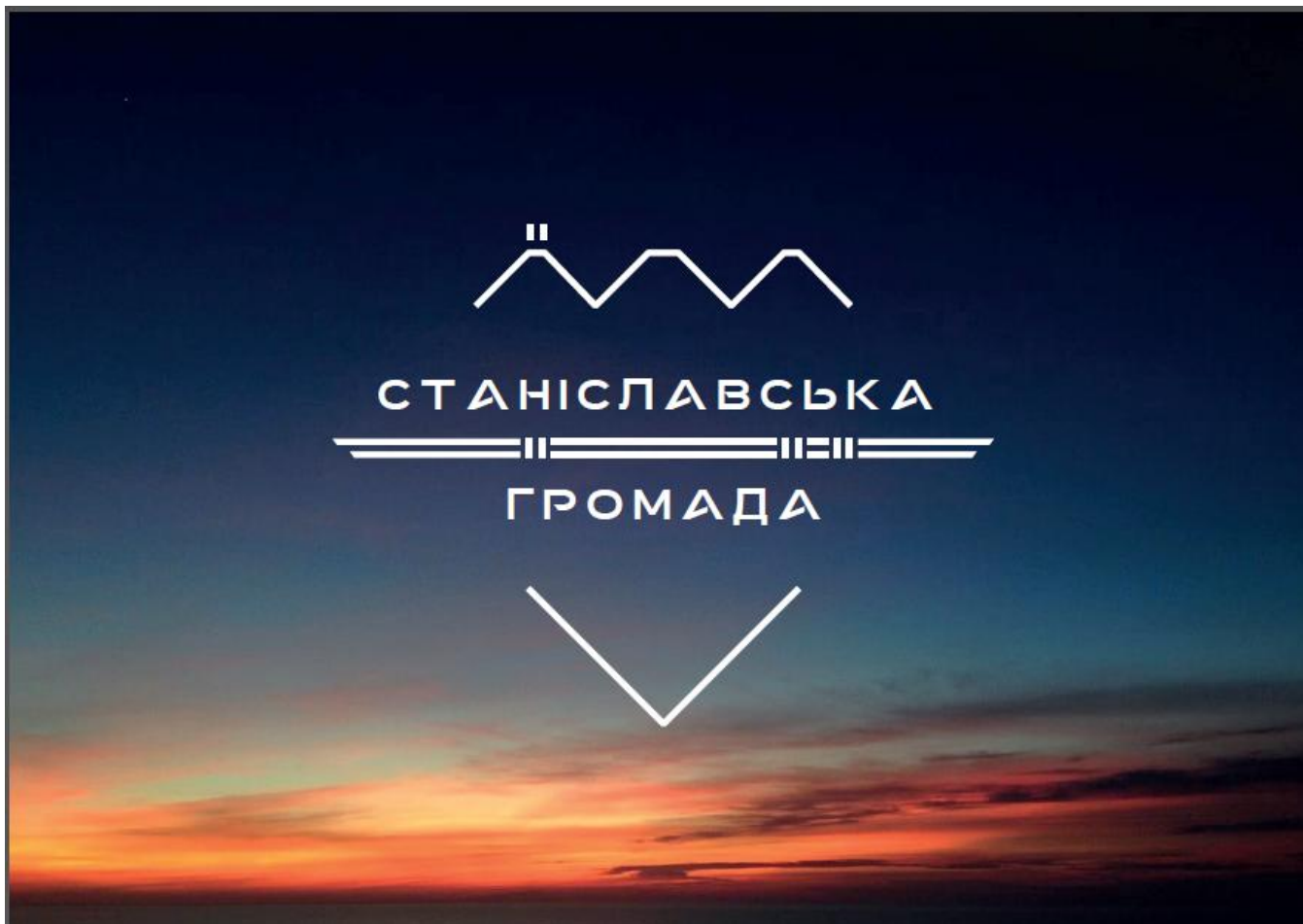
Тільки тут, стоячи на самісенькому краєчку миса Гіпполая можна зустріти сонце яке виниряє з вод Борисфена (Дніпра)...

і провести його за обрій коли воно
занурюватиметься вже у води Гіпаніса
(Південного Буга)

СЕЛЕНІ ПУНКТИ ГРОМАДИ / СТАНІСЛАВСЬКІ СКЕЛІ / БАЛКИ / ІЖАКІ
ОРИГАЛІННИХ МЕЖ ГРОМАДИ / НА
ПАНДШАФТ / ОБРИСИ ТЕРИТОРІЙ
ТА ПІВДЕННОГО БУГА / СБОР
СФЕНА ТА ГІПАНІСА / МИС ГІПОЛАЯ / ХРАМ ДІМЕТРИ
ВЕЖА СКЕПЬКА / ЗАМОК СВЯТОГО ІВАНА / ТАБІР БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО / КОЛЯЧІНЦЬКИЙ ЗІМІВНИК
ПАЛАЦ УРОЧИСТИХ ЛЮДИ / ІЖАКІ
ПІВНИКИ СІРИСІ / СХІД ТА ЗАХІД
АГРАРНА ПРОМИСЛОВІСТЬ / ХАВЛІВСЬКИЙ СТВОР / РИВОПОВСТВО / АГРАРНА
СТАНІСЛАВ-АДЖІГОСЬКИЙ СТВОР / ХАВЛІВСЬКИЙ ЗАДНИЙ МАРК / Козацькі Хрести / Млини

ОБРИСИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
МЕЖ ГРОМАДИ

4 НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ ГРОМАДИ

СТАНІСЛАВСЬКІ СКЕПИ / БАЛКИ

ЗЛИТТЯ ВОД ДНІПРА ТА БУГА
(БОРИСФЕНА ТА ГІПАННІСА)

МИС ГІППОЛАЯ

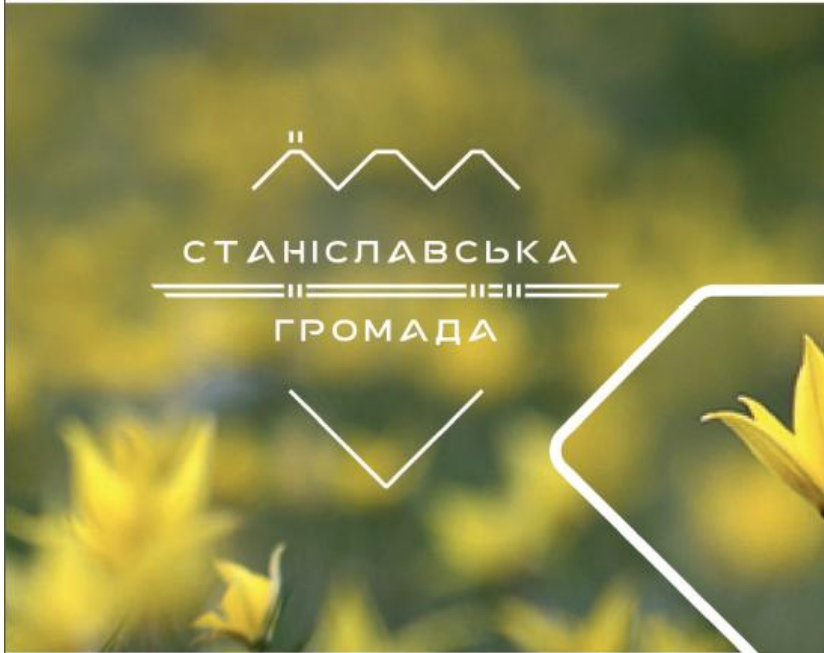
ХРАМ ДИМЕТРИ / ВЕЖА
СКЕЛЬКА / ЗАМОК СВЯТОГО
ІВАНА / КОЗАЦЬКІ МАЯКИ /
МЛИНИ / ХАБЛІВСЬКИЙ ЗАДНІЙ
МАЯК / ПАЛАЦ УРОЧИСТИХ
ПОДІЙ / ПІВНИКИ (ІРИСИ)

ЕЛЕМЕНТ ГЕРБА БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

СТАНІСЛАВ-АДЖИГОЛЬСЬКІ
МАЯКИ / ХАБЛІВСЬКИЙ СТВОР

РИВОЛОВЕЦЬКІ ЧОВНИ /
БАЙДАРКИ

СХІД ТА ЗАХІД СОНЦЯ

Матрицею для логотипу став тюльпан!

Навесні, на високих глиняних кручах розквітає степ. Серед сотен видів рослин тут ще можна зустріти досить рідкісні види. Громада ще може відновити популяцію рідкісних видів диких тюльпанів ендеміків: **Бузький, Скіфський, Шренка.**

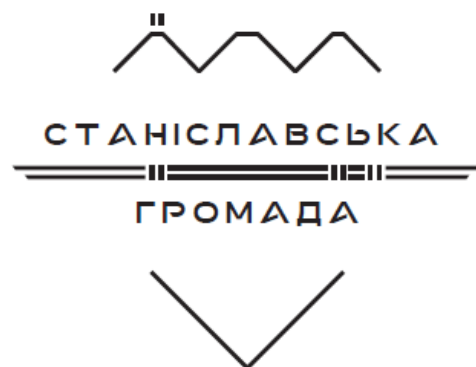
C: 0%
M: 0%
Y: 0%
K: 100%

R: 29
G: 29
B: 27

#1D1D1B

TYPE:
HISQAIDA 2018 BOLD

PlumbCondensed

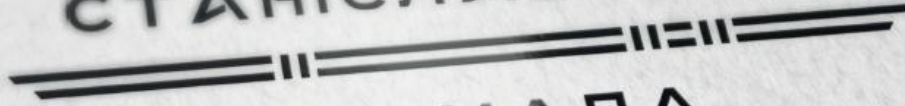

СТАНІСЛАВСЬКА

ГРОМАДА

